

Notat: Fiskeundersøgelse i Holtum Å

D. 28-11 2013 udførte Danmarks Center for Vildlaks og Ikast Brande Kommune fiskeundersøgelse i Holtum Å på strækningen fra Hygildvej til Brandevej.

Formålet var at kortlægge fiskebestanden forud for et fiskepassageprojekt ved Hygild Dambrug.

Undersøgelsen blev udført ved kvalitativt elfiskeri fra båd, der blev elfisket med batterianlæg og spændinger på 250- 360 V, tilpasset efter vandløbets størrelse.

Vandføringen i åen var middel, og der var god sigt, ingen tydelig okkerpåvirkning.

Hygildvej til Stemmeværket ved Hygild Dambrug (1,5 km)

Generelt:

På de øverste 500 meter forløb vandløbet naturligt mæandrerende, med god fysisk variation og en god plantedækning med en rimelig artsdiversitet. Bunden var overvejende sandet men enkelte pletter med grus. Der var regelmæssige ørredforekomster, enkelte kønsmodne bækørreder, ellers oftest yngel og etårsørreder

På den nederste kilometer fremstod åen stuvningspåvirket: Dybt, stille vand, i et reguleret profil indsnævret af sødgræsbrømmer. Der var næsten ingen fisk på den nederste kilometer.

Tabel 1: Fiskearter på strækningen.

Art	Fåtalig	Almindelig	Talrig
Ørred	X		
Skalle	1 yngel		

Stemmeværket ved Hygild Dambrug (arkivfoto fra 2006). Der var på dagen kun fiskepassage gennem kammertrappen. Stemmeøjde ca. 1,5 m.

Stemmeværk ved Hygild Dambrug – FASTERHOLTVEJ (4,6 km)

Generelt:

På strækningen ved Hygild Dambrug var ørreder og strømskaller almindelig forekommende. Nedstrøms dambruget var der derimod meget få fisk, indtil man kom ned til de gydebankerne etableret i 2005 ca. midt på strækningen. Herfra var det almindelig at se vild lakseyngel, og også lidt ørreder på stryg og gydebanker. En del af 1-års laksene var finneklippede (udsatte). Ud over de etablerede gydebanker blev der kun registreret sporadiske grusforekomster i vandløbsbunden.

Åen forløber mæandrerende gennem eng og krat, med overvejende god fysisk variation og varieret plantesammensætning. Der blev set 6 havørreder på strækningen, derudover var der også en del kønsmodne bækørreder af størrelser op til 45 cm. Ved vandmøllen blev der registreret én stalling, den eneste stalling set på hele turen.

Tabel 2: Fiskearter på strækningen.

Art	Fåtallig	Almindelig	Talrig
Ørred	X		
Havørred	6		
Lakseyngel	X	X	
Skalle	X		
Stalling	1		
Strømskalle	X	X	
Aborre	X		
Gedde	1		
3-pigget hundestejle	(X)		
Regnbueørred	3		

(X): Svær at kvantificere ved elfiskeri fra båd.

FASTERHOLTVEJ – stemmeværk ved HARRILDGÅRD DAMBRUG (2,7 km)

Generelt:

Delvist reguleret strækning uden egentlige gydeområder for laksefisk. Svømmende vanddaks var stærkt dominerende på sandbunden. Der var jævnlige forekomster af smålaks og strømskaller, samt enkelte ørreder.

Stuvningszonen opstrøms stemmeværket ved Harrildgård Dambrug var ikke så markant som ved Hygild. Dambruget var tørlagt p.g.a. omstilling til økologisk drift. Desværre havde man fjernet stemmeplanker i stemmeværket i stedet for at lede hele vandføringen igennem faunapassagen,

hvilket er meget uhensigtsmæssigt for vandrefiskenes passage af stemmeværket. Lokkestrømmen fra stemmeværket, som er impassabelt, var meget større end fra faunapassagen.

Tabel 3: Fiskearter registreret på strækningen.

Art	Fåtallig	Almindelig	Talrig
Ørred	X		
Havørred	2		
Lakseyngel	X		
Strømskalle	X		

Stemmeværk ved Harrildgård Dambrug – Dørslundvej (0,6 km)

Generelt:

På det regulerede forløb langs med dambruget var strømforholdene gode, der var en høj grad af plandækning, og fin artssammensætning af vandplanter. Der var flere fisk end på strækningerne ovenfor.

Tabel 4: Fiskearter på strækningen.

Art	Fåtalig	Almindelig	Talrig
Ørred		X	
Havørred	1		
Lakseyngel		X	
Strømskalle		X	
Finnestribet ferskvandsulk	(X)		
Regnbueørred	1		

(X): Svær at kvantificere ved elfiskeri fra båd.

Kommentarer

Der er en stor naturlig sandvandring i Holtum Å, p.g.a. sammenskriddende brinker i den geologisk meget sandede ådal. Alligevel synes de etablerede gydebanker at være meget produktive og gruset var løst og tilgængeligt. Således var der også lakseyngel på samtlige etablerede gydeområder.

Stuvningszonen opstrøms Hygild Dambrug er ca. 1 km lang. Ved en kommende sanering af stemmeværket, bør der findes en løsning, så denne strækning atter bliver god fiskebiotop, samtidig med at man tager højde for den sandpulje som ligger opstrøms stemmeværket.

Der bør hurtigst muligt sættes stemmeplanker i stemmeværket ved Harrildgård. Faunapassagen er designet med spuns og overfaldskant, og kan tage store vandmængder, så man i f.eks. tørlægningsituationer sikrer optimal passage for vandrefiskene. Der var kun otte havørreder og ingen gydelaks opstrøms Harrildgård, passageforholdene kan meget vel have haft betydning for dette forhold.